

รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฉมศึกษานนทบุรี
Excellence Academic Affairs Management Model of School Administrators
in 21st Century the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

ปาวีณา ปล่องทอง¹, ทรงยศ แก้วมงคล² และ สมนึก การีเวท³

Paweena Plongtong¹, Songyod Kaewmongkol² and Somnuk Kareevate³

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Educational Administration, North Bangkok University, Thailand

E-mail: paweena.plon@northbkk.ac.th

Received October 29, 2023; Revised December 24, 2023; Accepted December 27, 2023

Abstract

This research aimed to study 1) the conditions and guidelines for developing the Excellence Academic Affairs Management Model for School Administrators in the 21st century. 2) to create and examine an excellent academic affairs management model for school administrators in the 21st century. 3) To try out and evaluate the excellence of the academic affairs management model of school administrators in the 21st century. The samples were administrators and heads of teaching and learning departments in 18 educational institutions and 123 students under the Secondary Educational Service Area Office in Nonthaburi. They were selected by Krejcie and Morgan. The instruments for collecting data were questionnaires and interviews. The analysis of data by descriptive statistics was done by using basic statistics, mean and standard deviation, and content analysis. The research results were found as follows: 1) The condition of academic administration toward excellence among school administrators in the 21st century in a practical way was at a high level in every component. 2) The Excellence Academic Affairs Management Model of School Administrators in the Century was found to have two main components: 1) Components of academic administration towards excellence in the 21st century under the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office, which has six sub-components, including 1. Developing the curriculum of educational institutions 2. Learning management 3. Measurement and evaluation 4. Educational supervision 5. Developing a quality assurance system and 6. Developing innovative media and

technology for education 3) The results of the evaluation of the Excellence Academic Affairs Management Model of school administrators in the 21st century found that, in terms of feasibility and usefulness overall, it is at the highest level in every issue.

Keywords: Academic Affairs Management Model; Excellence; 21st century

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และ 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำนวน 18 สถานศึกษา จำนวน 123 คน กำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยมี 2 องค์ประกอบหลัก คือ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนรู้ 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 4 ชั้น ได้แก่ 1. แนวทาง 2. การนำไปปฏิบัติ 3. การทบทวนและการปรับปรุง และ 4 การบูรณาการ และ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ทุกประเด็นรายการ

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารงานวิชาการ; ความเป็นเลิศ; ศตวรรษที่ 21

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ โลกไร้พรมแดนของข้อมูลข่าวสาร ข้อจำกัดของการเรียนรู้ที่ลดลง สถานศึกษาจึงต้องวางกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) และ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิด

อย่างมีวิจักษณ์ญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและ ทักษะการเรียนรู้ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Office of the basic Educational Commission, 2019) การจัดการศึกษาในปัจจุบัน จึงต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ “คนไทยทุกคน ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” รวมถึงสถานศึกษาต้องคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่าง ของผู้เรียนเป็นหลักในการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เป็นกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนา การศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ “การมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาค ทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงาน ภายใต้บริบท เศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความเป็น พลวัต” แผนการศึกษาแห่งชาติ พิจารณาถึงสภาพการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของ ประเทศ มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีระบบการผลิตครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา มีเป้าหมายการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านดิจิทัลเพื่อการศึกษา สำหรับคนทุกช่วงวัย ให้มีระบบสารสนเทศติดตามประเมินผลรายบุคคล (Office of the basic Education Council, 2017) กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียน จะใช้ความรู้ในสาระหลักบูรณาการสังสมประสบการณ์กับทักษะ 3 ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีและทักษะชีวิตและอาชีพ การจัดการศึกษา จะใช้ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 5 ระบบ คือ ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ ระบบการประเมินผลทักษะ การเรียนรู้ ระบบหลักสูตรและวิธีการสอน ระบบการพัฒนางานอาชีพและระบบแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศการ เรียนรู้

จากนโยบายการจัดการศึกษาที่มีสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอนาคต สถานศึกษา จำเป็นต้องสรรหาแนวทางการบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กระบวนการบริหารงานวิชาการ จึงมี ความสำคัญในการนำนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 วางนโยบาย ที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กล่าวว่า “การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี ความเป็นเลิศด้านวิชาการนำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน” (Office of the basic Educational Commission, 2019) การบริหารสู่ความเป็นเลิศเป็นการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพทั่วทั้งสถานศึกษา ที่มีการปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การที่จะยกระดับความสามารถของสถานศึกษาให้เทียบเคียงกับมาตรฐานสากลสามารถ แข่งขันกับโรงเรียนอื่น ๆ และดำรงอยู่ได้ตามสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างตลอดเวลา (Kaewmee, 2018) โดยครอบคลุมองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศอันประกอบด้วย การนำองค์การ

วางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นปฏิบัติการและผลลัพธ์

จากผลการประเมินโครงการประเมินผลผู้เรียนร่วมกับนานาชาติ (Programmed for International Student Assessment: PISA) ของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับรายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี พบว่า ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560-2562 เมื่อสรุปภาพรวมการทดสอบของผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560-2562 มีคะแนนเฉลี่ย 34.89, 37.15 และ 33.89 คะแนนตามลำดับ ซึ่งมีคะแนนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ต่อมาวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปี 2563 จนถึงปัจจุบันส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา สถานศึกษาต้องปฏิรูปการศึกษานบนพื้นฐานของความร่วมมือของโรงเรียนในสังกัด ร่วมสร้างทุกพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสู่มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลและให้มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเป็นระดับโรงเรียน (SCQA) การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) จึงวางนโยบายการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ ความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพนำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ การแข่งขันก้าวสู่เวทีมาตรฐานสากล (The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi, (2019) แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2562-2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี วิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรโดย SWOT Analysis พบว่า สถานศึกษาในสังกัดที่มีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาในสังกัดมีความพร้อมในการพัฒนาให้มีผลผลิตและการบริการในระดับดี มีผลงานรางวัลเชิงประจักษ์ มีความรู้ความสามารถด้านนวัตกรรม การพัฒนาต่อยอดความรู้ สำหรับจุดอ่อน (Weakness) นักเรียนยังขาดทักษะการอ่านและการเขียน การคิดอย่างเป็นระบบ นักเรียนไม่ได้ศึกษาต่อหรือศึกษาต่อไม่ตรงกับความถนัด จึงมีแนวทางให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินตามเป้าหมาย มุ่งผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลกโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด การผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ยกกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีมาตรฐานและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยกกระดับคุณภาพงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาสามารถบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษามัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 18 สถานศึกษา จำนวน 180 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 18 สถานศึกษา จำนวน 123 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำนวน 18 โรงเรียน และนำรูปแบบไปทดลองใช้จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสตรีรัตนบุรี

ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบตั้งแต่ 1 สิงหาคม จนถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2566

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21

Prasitnok (2019) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง วิธีการหรือการปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งเมื่อดำเนินการตามวิธีการนั้นแล้วสามารถทำให้องค์กรหรือหน่วยงานประสบความสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเป็นที่ยอมรับขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติสามารถเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์เป็นตัวอย่างให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

Office of the Basic Educational Commission (2019) กล่าวว่า พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการเป็นการดำเนินการของสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในลักษณะของ STEM จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนหรือบันได 5 ขั้น (IS: Independent Study) สถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้และบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กระบวนการดำเนินการบริหารจัดการงานวิชาการให้มีศักยภาพ สามารถสร้างประสบการณ์ความรู้ พัฒนาสมรรถนะและทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) สอดแทรกการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีลักษณะ

ของ STEM ศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้อย่างอิสระด้วยตนเอง จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเกิดทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน สามารถเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์เป็นตัวอย่างให้หน่วยงานอื่น ๆ

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 จากแนวคิดทฤษฎีของ The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi (2019), Vehachart (2010), Chaisooksung (2014), Sutthipongpan, (2017), Puttinun (2018), Junparsart (2018), Thippo (2020), Srisawad (2022), Hoy and Miskel (2001), and Eith (2022) สรุปได้ว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ขอบข่ายงานวิชาการที่ชี้วัดประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาด้านวิชาการ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีมาตรฐานทัดเทียมระดับสากลและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นำสู่ขีดความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามแนวคิด ทฤษฎีตามที Malcolm Baldrige National Quality Award (2009), The Singapore Quality Award และ Office of the basic Educational Commission (2022) สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ตอบสนองข้อกำหนดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวิจัยในครั้งนี้ยึดกระบวนการบริหารตามแนวทางการประเมินรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award, 2022: OBECQA) ได้แก่ 1. แนวทาง ประกอบด้วย การนำ กลยุทธ์ และนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. การนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การมุ่งเน้นบุคลากร และการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 3. การทบทวนและการปรับปรุง ประกอบด้วย การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 4. การบูรณาการ ประกอบด้วย ผลลัพธ์

จากการทบทวนวรรณกรรม รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง แนวทางที่นำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ มุ่งสู่การพัฒนากระบวนการให้มีมาตรฐานทัดเทียมระดับสากล พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นำสู่ขีดความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1. แนวทาง ประกอบด้วย การนำ กลยุทธ์ และนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. การนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การมุ่งเน้นบุคลากร และการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 3. การทบทวนและการปรับปรุง ประกอบด้วย การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 4. การบูรณาการ ประกอบด้วย ผลลัพธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และกำหนดองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพ

2) การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ แนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

(1) ทำการศึกษาและคัดเลือกสถานศึกษา โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นองค์กรที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

(2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

(3) ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด รูปแบบ การจัดการ และแนวทางการพัฒนา การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก

(4) สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนาม โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ คือแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

(5) วิเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

(6) สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

(1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 18 สถานศึกษา จำนวน 123 คน ให้ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ในปัจจุบัน

(2) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา จำนวน 9 คน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

4) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในทบรีในปัจจุบัน

(2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

(3) แบบสัมภาษณ์ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบ

(4) แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 123 คน

(2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 9 คน

(3) แบบสัมภาษณ์ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบ ผู้วิจัยใช้กระบวนการสนทนาเชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 17 คน

(4) แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ โดยผู้รู้รูปแบบ คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 113 คน

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในทบรีในปัจจุบันและแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์นำมาร่างเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประเมินความถูกต้องและเหมาะสม และทดลองใช้และประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบวิเคราะห์หาข้อดีและข้อเสียและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาพิจารณาทิศทางของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศต่อไป

7) การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เห็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อสามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้ตามบริบท

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบและเมื่อพิจารณาารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. การจัดการเรียนรู้ 2. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4. การวัดผลและประเมินผล 5. การนิเทศการศึกษาและ 6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 มี 6 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนรู้ 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. A- แนวทาง 2. การนำไปปฏิบัติ 3. การทบทวนและการปรับปรุง และ 4. การบูรณาการ และ 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. การนำ 2. กลยุทธ์ 3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5. ผลลัพธ์ 6. การมุ่งเน้นบุคลากร และ 7. การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมครอบคลุมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากแบบสอบถามของผู้ใช้รูปแบบจำนวน 113 คน พบว่า ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อตรวจสอบรายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว มีความพร้อมในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาให้มีผลผลิตและการบริการทางการศึกษา และมีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ สอดคล้องกับ Prasitnok (2019) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลอยู่ในระดับมาก และ Thippo (2020) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการ มีข้อข่ายหลัก 9 ด้าน และจากความคิดเห็นของผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 มี 6 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนรู้ 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. A-Approach แนวทาง 2. D-Deployment การนำไปปฏิบัติ 3. L-learning การทบทวนและการปรับปรุง และ 4. I-Integration การบูรณาการ และ 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. การนำ (Leadership) 2. กลยุทธ์ (Strategy) 3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholders) 4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) 5. ผลลัพธ์ (Results) 6. การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce) และ 7.การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (Operations) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ กระบวนการตามแนวทางของรูปแบบสามารถนำไปประยุกต์ใช้เทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award OBECQA, 2022) พบว่า การบริหารด้วยระบบคุณภาพและการจัดการเรียนสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีกระบวนการคุณภาพคือ แนวทาง (Approach) การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ (Deployment) การเรียนรู้ (Learning) และการบูรณาการ (Integration) และสอดคล้องกับ Jirangkorn (2020) วิจัยเรื่อง องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 พบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนยุคประเทศไทย 4.0, ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21, การประกันคุณภาพและการกำกับดูแล, สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, การบริหารการมีส่วนร่วม, การพัฒนาครู และบุคลากร, การวิจัยและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยการตรวจสอบด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์จากแบบสอบถามของผู้ใช้รูปแบบจำนวน 113 คน เมื่อตรวจสอบรายประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกประเด็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นรูปแบบที่สังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี และข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam et al. (2000) ที่กล่าวว่า การประเมินควรมีประโยชน์ เพื่อนำผลการประเมินและสารสนเทศไปปรับปรุงงานการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับ Jarernkam (2019) วิจัยเรื่อง รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง

สรุปผล

สรุปโดยรวมของเนื้อหา พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 มี 6 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1. การพัฒนาหลักสูตรของ

สถานศึกษา 2. การจัดการเรียนรู้ 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. A-Approach แนวทาง 2. D-Deployment การนำไปปฏิบัติ 3. L-learning การทบทวนและการปรับปรุง และ 4. I-Integration การบูรณาการ และ 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. การนำ (Leadership) 2. กลยุทธ์ (Strategy) 3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholders) 4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) 5. ผลลัพธ์ (Results) 6. การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce) และ 7.การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (Operations)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 มี 6 องค์ประกอบย่อย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบและเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. การจัดการเรียนรู้ 2. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4. การวัดผลและประเมินผล 5. การนิเทศการศึกษาและ 6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ตามลำดับ

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรส่งเสริม สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามลำดับหรือสอดคล้องกับบริบทและมีความสอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1. แนวทาง ประกอบด้วย การนำ กลยุทธ์ และนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. การนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การมุ่งเน้นบุคลากร และการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 3. การทบทวนและการปรับปรุง ประกอบด้วย การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 4. การบูรณาการ ประกอบด้วย ผลลัพธ์

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบและปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อยกระดับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ตามเป้าหมายของสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็นรายการ

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 อาจมีการศึกษาวิจัยปัจจัยการบริหารด้านอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณภาพสูงขึ้น

องค์ความรู้ใหม่



ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

จากโมเดลดังกล่าวทำให้ทราบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแนวทางการดำเนินการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตปริมณฑล นำข้อมูลวิเคราะห์ร่วมกันและออกแบบร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตปริมณฑลที่มีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้ 1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การวัดผลและประเมินผล 4. การนิเทศการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และ 6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 2. องค์ประกอบกระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 มี 4 กระบวนการ ดังนี้ 1. A-Approach: แนวทาง ประกอบด้วย การนำการบริหารงานวิชาการ (Academic Management Leadership) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategy) และนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholders) 2. D-Deployment: การนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce) และการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (Operations) 3. L-learning: การทบทวนและการปรับปรุง ประกอบด้วย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) 4. I-Integration: การบูรณาการ ประกอบด้วย ผลลัพธ์ (Results) ทั้งสององค์ประกอบเชื่อมโยงความสัมพันธ์โดยที่กระบวนการดำเนินการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตปริมณฑล ดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตปริมณฑล

References

- Chaisooksung, S. (2014). *Academic Administration Strategies to Promote 21st Century Skills of Students in Alternative Private Schools, Bangkok Province*[Doctoral Dissertation, Chulalongkorn University].
- Eith. (2002). *Vision, Roles, and Competencies of the 21st Century Community College Continuing Education Department Head, Columbia University Teacher College.*
- Kaewmee S. (2018). *Excellence Administration of Private Islamic Schools under The Office of the Private Education Commission in the Next Decade, Pathum Thani Province*[Doctoral Dissertation, Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage Pathumthani].
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Education Administration: Theory* (6th ed.). McGraw-Hill.
- Jarernkam, S. (2019). *A Model of Academic Administration towards Excellence for Schools under the Local Administration Organization, Bangkok Province*[Doctoral Dissertation, Silpakorn University].

- Jirangkorn, N. (2020). *A Model of Academic Administration for Thailand 4.0 of Secondary Schools under the Provincial Administrative Organization, Nakhon Sawan Province*[Doctoral Dissertation, Nakhon Sawan Rajabhat University].
- Junparsart, C. (2018). *The Excellence Model of The Academic Administration of School Administrators under the Secondary Educational Service Area, Bangkok Province*[Doctoral Dissertation, Bangkok Thonburi University].
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607–610.
- Malcolm Baldrige National Quality Award. (2009). *Education Criteria for Performance Excellence. Baldrige National Quality Program*. prodev/leadership/model.html.
- Office of High School Administration. (2015). *Guidelines for Organizing Learning Skills in the 21st Century that Emphasizes Professional Competencies*. Printing House of the Agricultural Cooperatives Association of Thailand.
- Office of High School Administration. (2017). *Driving Secondary Education 4.0 for Employability in the 21st Century*. Printing House of the Agricultural Cooperatives Association of Thailand.
- Office of the Basic Educational Commission. (2019). *The Policy of the Office of the Basic Education Commission financial year*. Printing House of the Agricultural Cooperatives Association of Thailand.
- Office of the Basic Educational Commission. (2022). *Office of The Basic Education Commission Quality Award OBECQA*. Printing House of the Agricultural Cooperatives Association of Thailand.
- Office of the Basic Education Council. (2017). *The National Scheme of Education B.E. 2560–2579 (2017–2036)*. Prikwarn Graphic.
- Prasitnok, P. (2019). *School Management Model for Excellence of Secondary Schools Under the Office of Secondary Education Area 27, Bangkok Province*[Doctoral Dissertation, North Bangkok University].
- Puttinun, A. (2018). *A Model of Academic Administration towards Excellence for Schools under the Local Administration Organization, Chonburi Province*[Doctoral Dissertation, Burapha University].
-

- Srisawad, S. (2022). *The Academic Administration Model in the 21st Century for Schools in Bangkok Metropolitan Administration, Bangkok Province*[Doctoral Dissertation, North Bangkok University].
- Stufflebeam, D.L., Madaus, G.F., & Scriven, M.S. (2000). *Evaluation Model*. Kluwer Academic.
- Sutthipongpan, A. (2017). *Academic Management Strategies of Chulachomkiao Royal Military Academy According to the Concept of Military Leadership Attributes and National Security in 21st Century, Bangkok Province*[Doctoral Dissertation, Chulalongkorn University].
- Thippo, S. (2020). *An Academic Administration Model towards School Excellence Under the Secondary Educational Service Area Office 1, Bangkok Province*[Doctoral Dissertation, North Bangkok University].
- The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi. (2019). *Report on Monitoring Operations and Use of the Annual Budget*. The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi.
- Vehachart, R. (2010). *Academic Administration of Basic Education, Songkhla Province*[Doctoral Dissertation, Thaksin University].